

TESTAMENTTI

—

yksi elämäsi tärkeimmistä
asiakirjoista

Piia Jeremejeff

varatuomari, lakimies

Milloin on oikea aika tehdä testamentti kuntoon?

“Kun mietit asioita, on hetki olla asiantuntijaan yhteydessä. Eli **NYT!**”

- Ei ole oikeaa tai väärää aikaa
- Tee paperit kuntoon hyvissä ajoin niin voit nauttia elämästä. Älä menetä yöuniasi

Miksi ei tehdä?

- Ei ajatella => koetaan ikävinä asioina mieltä
- Olen vielä liian nuori tekemään
- Ei ole juuri mitään omaisuutta

Miksi testamentti?

Esim.

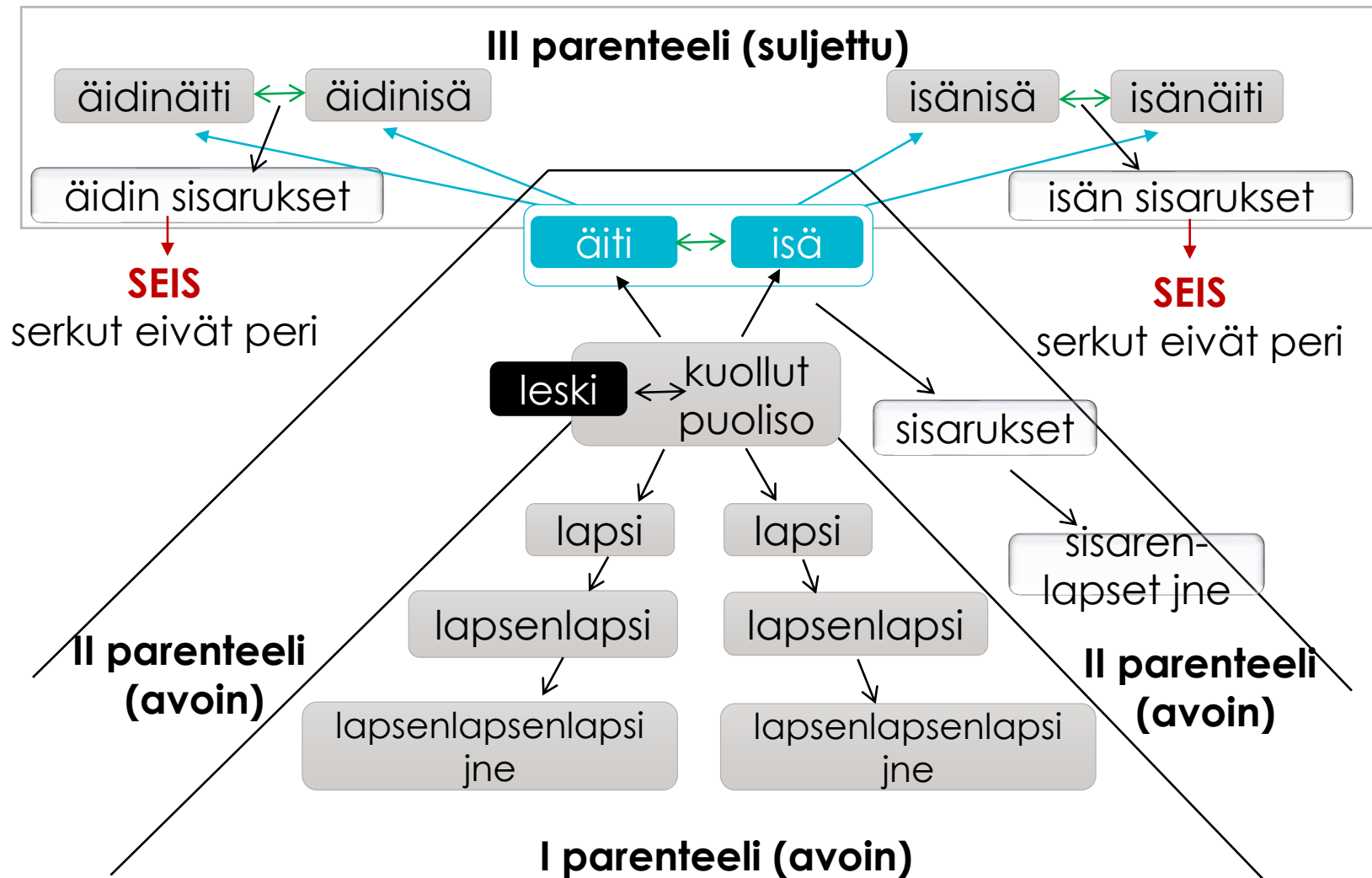
- varmistetaan **oman tahdon** toteutuminen ts. miten oma varallisuus jaetaan kuoleman jälkeen => Muutoin perintökaaren mukaisesti
- turvataan esim. **puolison** (avo- tai avio-) **asemaa, yritystoiminnan jatkumista**
- minimoidaan **veroja**

=> **Perintöverosuunnittelun väline**

- "vältetään" **riitoja**
- Yleishyödylliset yhteisöt
- Viimesijassa omaisuuden saa valtio

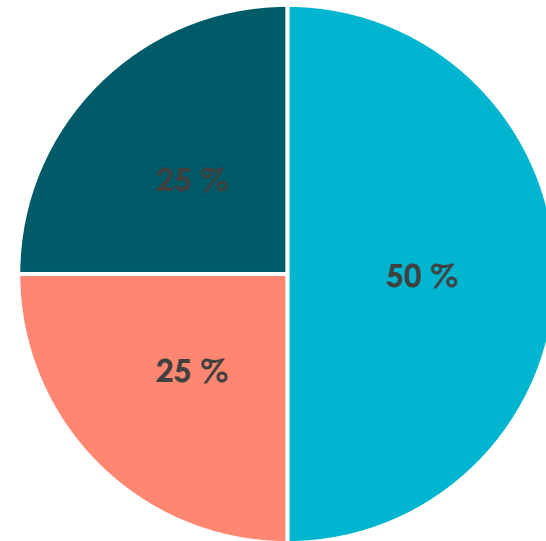

Kuka minut perii ilman testamenttia?

Mitä voin määrätä testamentilla?

- Kaikesta omasta omaisuudesta tai osasta omaisuudesta.
- Perittävän tekemästä testamentista huolimatta rintaperillinen on oikeutettu saamaan **lakiosaansa** vastaavan arvomäärän omaisuutta
- **Lesken vähimmäissuoja** = vahvempi!
 - tasinkoprivilegioikeus
 - Leskelle jää oikeus pitää yhteisenä kotina käytetty asunto hallinnassaan irtaimistoinen. = **PUOLISO EI PERI, JOS LAPSIA**
- Lakiosat ja vapaa-osa, kun perittävällä 2 rintaperillistä:

■ Vapaaosa 1/2 ■ Lakiosa 1/4 ■ Lakiosa 1/4

Esimerkki omaisuuden jaosta – vainaja naimissa ja kaksi lasta

- Jos vainaja oli kuollessaan naimisissa, eikä avioehto ollut, toimitetaan ennen perinnönjakoa ositus kuolinpesän ja lesken välillä
- **Ositus;**
 - Yhteenlaskettu säästö puolitetaan
 - Puolikas osoittaa puolison avio-osan
 - Tasoituserä on tasinko
 - Varakkaampi osapuoli luovuttaa vähemmän omistavalle tasinkoa
 - Tasingosta ei tarvitse maksaa veroa
- **Perinnönjako:** Lapset saavat molemmat 120.000 € perintönä, jolloin leski ei peri mitään ilman testamenttia => Hallintaoikeus yhteiseen kotiin leskelle

Leski		Kuolinpesä	
Asunto ½	200.000 €	Asunto ½	200.000 €
Moottoripyörä	20.000 €	Yritysosakkeet	75.000 €
Pörssiosakkeet	10.000 €	Tilivarat	10.000 €
Tilivarat	10.000 €	Luottovelka	- 5.000 €
Laina ½	- 20.000 €	Laina ½	- 20.000 €
Säästö	220.000 €	+ Säästö	260.000 €

- Avio-oikeuden alainen omaisuus yhteensä 480.000 €, josta ½ = **240.000 €**.
- **Kuolinpesä on velvollinen suorittamaan leskelle 20.000 € tasinkona.**

Aviopuolisot ja testamentti

Testamentti kannattaa laatia aina:

- ✓ Silloinkin, kun omaisuuden halutaan menevän omille lapsille perimysjärjestyksen mukaisesti, voidaan testamentilla **sulkea pois lasten aviopuolisoiden avio-oikeus perittyyn omaisuuteen.**
 - lapsen aviopuoliso ei voi vaatia osuutta lapsen perimästä omaisuudesta avioeron sattuessa.
- ✓ Myös silloin, kun omaisuus siirtyy lapsille laillisen perimysjärjestyksen mukaisesti, testamentilla on saavutettavissa **merkittäviä etuja perintöverotuksen suhteen → esim. hallintaoikeuden pidätys, yhden sukupolven ylitys jne.**
- ✓ Verovapaiden osuuksien hyödyntäminen esim. lapsenlapsille
- ✓ Suomen lain soveltaminen

Keskinäinen testamentti

Miten halutaan lesken asemaa turvata?

- **Omistusoikeus** kaikkeen omaisuuteen
- Omistusoikeus vain yhteiseen kotiin
 - ❖ Em. vaihtoehdot mahdollistavat omaisuuden myynnin
 - ❖ Huomioitava kuitenkin lasten lakiosa-oikeus
 - ❖ Leski maksaa perintöveron
- Onko **käyttö- ja hallintaoikeus** riittävä leskelle?
 - ❖ oikeuttaa nauttimaan esim. tuoton
 - ❖ omistus tulee lainmukaisille perillisille, esim. lapsille tai testamentin saajille
 - ❖ Pientää perintöveroja, leski ei maksa perintöveroa

Haetaanko verotuksellisesti tehokkainta ratkaisua?

Aviopuolisot, joilla on alaikäinen lapsi

Esimerkki: Liisa ja Ville ovat naimisissa ja heillä yhteinen Hilla tytär (3 v). Vanhemmat ovat kertoneet, että tietävät kuka heidät perii ja kaikki omaisuus ja lainat ovat yhteisiä puolisoitten kesken. Pääasiassa heidän omaisuutensa koostuu yhteisestä kodista ja asuntolainasta ja kummallakin autot sekä vähän rahastoja ja tilivaroja.

Ville kuitenkin kuolee, kun Hilla on 5 v.

- Koska alaikäinen lapsi perii omaisuutta, tulee kuvioihin mukaan holhustoimi / edunvalvonta (DVV).
- Jos omaisuutta perii yli 20.000 €, tulee tehdä vuosittainen tilinteko viranomaiselle.
- Mikäli äidin ja lapsen etu perinnönjaossa on ristiriidassa, tulee hakea edunvalvojan sijainen. Perinnönjakoon kuitenkin saatava viranomaisen hyväksyntä.
- **Millä Hilla maksaa perintöverot? → Säästövakuutuksen merkitys**

Uusioperheet – pahin skenaario

Uusioperhe: sinun, minun ja meidän lapsia

- Ovatko puolison lapset yhtä läheisiä kuin omat ja yhteiset
- Omaisuutta voi siirtyä ex-puolisollekin...

Omaisuutta voi päätyä ex-puolisolle – myös osuus yrityksestä

Esimerkki: Maijalla ja Villellä on yhteinen tytär Liisa. Vanhemmat eroavat. Maija menee uudelleen naimisiin Matin kanssa. Maija ja Liisa joutuvat auto-onnettomuuteen. Maija kuolee välittömästi, Liisa kuolee myöhemmin sairaalassa.

- Liisa perii äitinsä Maijan. Liisan biologinen isä Ville perii Liisan.
Maijan koko omaisuus menee näin ollen hänen ex-puolisolleen Villelle.
- Lisäksi tilanne voi olla hyvinkin ongelmallinen, jos mietitään Matin asemaa. Mikäli Matilla ja Maijalla on esimerkiksi ollut yhteinen kesämökki, kuolintapausten jälkeen kesämökin omistaa Matti ja Ville.

Uusioperheet – muista myös...

Testamentissa mahdollisuus esittää esim. toive, kuka alaikäisen lapsen perintönä tullutta omaisuutta hoitaa.

Avioehdon ja testamentin merkitys suuri uusioperheissä!

- Tasinko ns. väärään sukuun avio-oikeuden kautta

Onhan ositus aiemmasta liitosta tehty, mikäli olet ollut avioliitossa!

- Ositusvaade ei vanhene
- Perukirjaan merkitään, onko ositusta tehty aiempiin avioliittoihin liittyen => pelkkä päätös avioerosta ei siis ole riittävä
- ❖ Jos haluat siirtää omaisuutta uudelle puolisolalle testamentilla, sen palauttaminen lesken kuoleman jälkeen takaisin omaan sukuhaaraan voi olla haastavaa.

Lapsettomat avioparit – avioehto

- **Aviopuoliset perivät toisensa, mikäli kummallakaan ei ole rintaperillisiä**
 - Jos lapsettomilla aviopuolisoilla on avioehto, on se syytä käydä huolella läpi.
 - Avioehdolla vaikutetaan **avio-oikeuteen** ja testamentilla **perintöoikeuteen**.

Esimerkki: Aada ja Antti ovat naimisissa. Heillä on kaiken kattava avioehto, joka koskee sekä avioeroa että kuolemaa. Aadalla eikä Antilla ole lapsia. Antin omaisuus on 500.000 € ja Aadan omaisuus 100.000 €. Antti kuolee ensin.

1. Aada perii kaiken Antin omaisuuden eli 500.000 € ja maksaa siitä **perintöveron 55.300 €**
2. Jos avioehto ei olisi koskenut kuolematilannetta, olisi Aada saanut avio-oikeuden kautta **verovapaasti 200.000 €** ja perinyt 300.000 €, josta **perintövero 23.300 €** → säästöä oikein tehdyllä avioehdolla 32.000 €
3. **Aadan kuoleman jälkeen omaisuus jaetaan Antin ja Aadan esim. sisarusten kesken** → Jos näin ei haluta, on syytä tehdä **testamentti**

Avoliitto - Miksi huomioida testamentissa?

- **Avopuoliso** ei ole perillisasemassa ilman testamenttia!
 - kuuluu 2. perintöveroluokkaan, ellei aiempi avioliitto tai yhteinen lapsi
 - 20.000 € ylöspäin 19-33 % vrt. aviopuoliso 7-19 % + puoliso vähennys 90.000 €
 - Jos siis avopuoliso saa omaisuutta testamentilla, voi hän joutua maksamaan korkeaa perintöveroa.
- Ei lesken vähimmäissuojaa puolisoiden viimeiseen yhteiseen kotiin => aviopuolisoilla on
- **Esim.** yhteinen koti 50 % / 50% suhteessa Matilla ja Maijalla (avopuolisot) → Matti kuolee (ei lapsia) → 50 % omistusoikeus yhteisestä kodista menee, ilman testamenttia, Mattin lakimääräisille perillisille esim. Mattin vanhemmille, jotka voivat vaatia myyntiä → **Turva Maijalle oikein tehdyllä testamentilla**

Sinkut ja lapsettomat

Väestöliiton tekemän selvityksen mukaan joka neljäs asuu yksin.

- **Kuka minut perii?** Iäkkäät vanhempani? Tai vanhempi veljeni, jonka kanssa en pidä yhteyttä? Voisiko omaisuus olla järkevä verotuksen takia siirtää veljen lapsille? Eihän omaisuuteni mene valtiolle?
- **Lapseton voi vapaasti määrätä omaisuudestaan testamentilla.** => Lakiosaa voivat vaatia vain rintaperilliset
- Haasteita muotoseikoissa

Ennakkoperintöä vai lahjaa?

Ennakkoperintö vai lahja?

- **Ennakkoperintö on siis lahja**, josta lahjansaajan täytyy maksaa lahjavero.
- Jos lahja on määritetty ennakkoperinnöksi, se otetaan huomioon perinnönjaossa ja siten myös perintöverotuksessa.
- **Esim:** ennakkoperinnöksi annettu 5.000 € rantatontti. 15 vuoden päästä lahjoittaja kuolee. Kuolinpäivän arvo olisi 30.000 € → Lahjan vastaanottohetken arvo (5.000 €) perukirjaan ja jakoon.
- Jos lahjaa ei ole määritetty ennakkoperinnöksi, se otetaan kuitenkin huomioon perintöverotuksessa, jos lahja on saatu enint. 3 vuotta ennen lahjanantajan kuolemaa.

Ennakkoperinnöt: Vanhempien pieni ennakkoperintö teki jälkeläisestä miljonääriin

- Vanhemmat antoivat 2:lle lapselleen ennakkoperinnöt 1990-luvulla. Toinen sai osakkeita ja toinen kesämökin.
- Osakkeiden arvo nousi vuodesta 1992 kesään 2000 noin 400-kertaiseksi – 100 € sijoitus muuttui 40 000 euroksi.
- Osakkeita ennakkoperintönä saaneesta tuli miljonääri.
- Kesämökin omistajan oli tyydyttävä osaansa ja laitettava matoa koukkuun saadakseen särkiä laiturin nokasta.
- **Yksiselitteistä vastausta kysymykseen, kumpi kannattaa – ennakkoperintö vaiko lahja – ei ole.**
- Asia vaatii yleensä **tapauskohtaista harkintaa** ja mahdollisesti muidenkin papereiden miettimistä kuten esimerkiksi **testamentin**.

Miten testamentti tulee tehdä?

Testamentin muotomääräykset

- **Ankarat muotomääräykset**

- kirjallinen
- allekirjoitettu
- 2 esteettömän todistajan allekirjoitus, yhtäaikaisesti läsnä, ei sukulaisia

- Muutoin testamenttia rasittaa muotovirhe => **PÄTEMÄTÖN**

- Testamentin moitekanne 6 kk kuluessa tiedoksisaannista → lainvoima

- Testamenttaajan sekä testamentin saajan tarkat tunnistamistiedot, kuten koko nimi ja henkilötunnus / y-tunnus.

- Jos haluaa tehdä muutoksia, tuhoaa aiemman ja tehdään uusi.

Huomioitavia asioita testamentissa

Testamentin saajien aviopuolisoiden avio-oikeuden poissulkeminen.

Suomen lainsäädännön soveltaminen testamenttiin ja perintöoikeuteen.

Toimeenpanijamääräys on mahdollinen

TARKASTELE ASIAKIRJOJA VÄH. 5 VUODEN VÄLEIN TAI KUN ELÄMÄNTILANTESSA TAPAHTUU MUUTOKSIA!

Tietoa perintö- ja lahjaverotuksesta

Perintö- ja lahjaverotus - Verosuunnittelu

- Perintövero: henkilökohtainen vero ja veron määrä riippuu kunkin perillisen perintöosan suuruudesta. Vaikuttaa myös sukulaisuussuhde.
- Yleishyödyllisillä yhteisöillä verovapaus perintöveroista.
- Veroa maksettava **20 000** euron suuruisista ja sen ylittävästä perintöosuudesta. => Lahjaveroa ei mene **alle 5.000 €** lahjasta
(esim. kiinteistön siirtäminen lapsenlapsille ja hallintaoikeuden pidätys)
- Aviopuolison puolisovähennys **90.000** euroa
- Alaikäisyysvähennys **60.000** euroa

Mieti myös millä omaisuuden saajat (perintönä tai testamentilla) maksavat perintöverot, jos varat kiinni kiinteistöissä tai asunto-osakkeissa?

Perintö- ja lahjaverotus

1.1.2017 alkaen:

<u>Perinnön arvo</u>	<u>I-veroluokka</u>	<u>II-veroluokka</u>
20 000 - 40 000	7	19
40 000 - 60 000	10	25
60 000 - 200 000	13	29
200 000 - 1 000 000	16	31
1 000 000 -	19	33

”

Taloudellisesti ”järkevin”
perintösuunnittelu on
pitkäjänteistä ja sitä
toteutetaan jo eläessä

Missä testamenttia säilytetään – eikö rekisteröidä?

Testamentti kannattaa säilyttää pankin tallelokerossa, **avoimessa (arvopaperi) säilytyksessä**, mielellään suljetussa kirjekuoressa.

Kotona / testamentin saajalla

Kopiot tai sähköiset tallenteet eivät päteviä!

KIITOS!

Piia Jeremejeff

Puh. 040 350 4100

piia.jeremejeff@saastopankki.fi

